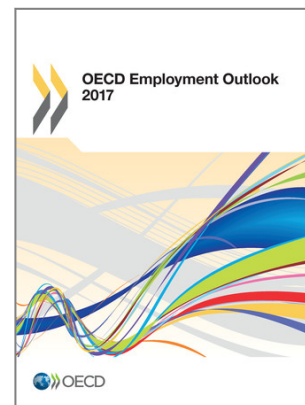

OECD *Multilingual Summaries* OECD Employment Outlook 2017

Summary in Swedish

Read the full book on: 10.1787/empl_outlook-2017-en

OECD:s sysselsättningsöversikt 2017

Sammanfattning på svenska

Det krävs sysselsättningspolitiska åtgärder för att ta tag i problemen bakom den populistiska motreaktionen på globalisering

Allt fler OECD-länder har äntligen återhämtat sig från den massarbetslöshet som uppstod i samband med den stora lågkonjunkturen 2008–2009. Samtidigt uttrycker människor i flera länder ett allt större missnöje med huvudinriktningen i den ekonomiska politiken, bland annat stödet av internationell handel och investeringar. Den populistiska motreaktionen på globaliseringens utmaningar ifrågasätter de råd som kommer från internationella organisationer som exempelvis OECD, som länge har betonat den globala integrationens fördelar. Det finns en allt större skepsis mot politisk ortodoxi. Därför är det viktigt att ompröva ekonomiskpolitiska ställningstaganden. Bland annat är det viktigt att bena ut i vilka frågor som de arbetsmarknadspolitiska beslutsfattarna har haft mer eller mindre rätt och i vilka frågor de har haft fel och där det krävs en omläggning av politiken. Även om det ännu inte finns några slutgiltiga svar står det redan klart att många av de problem som ligger bakom motreaktionen mot globalisering och handel är verkliga och att de belyser områden där sysselsättnings-, utbildnings- och socialpolitiken behöver skärpas och anpassas till nya ekonomiska förhållanden.

Det behövs en generell förståelse för hur arbetsmarknaden fungerar

Vid utvärderingen av arbetsmarknadspolitiken är det viktigt att tänka på att sysselsättningen påverkar välfärden på många olika sätt. Situationen på arbetsmarknaden har ofta främst bedömts i termer av sysselsättning och arbetslöshet, eftersom de är viktiga indikatorer och är lätta att mäta. Det finns dock även andra betydelsefulla och mätbara indikatorer för att bedöma situationen på arbetsmarknaden. Det handlar t.ex. om kvalitet i arbetet (lön, anställningstrygghet, arbetsmiljö) och arbetsmarknadsinkludering (inkomstfördelning, jämställdhet, sysselsättningsmöjligheter för dem som har svårt att hävda sig på arbetsmarknaden). Denna upplaga av OECD:s sysselsättningsöversikt innehåller en ny komparativ resultattavla för att bedöma situationen på arbetsmarknaden. Den omfattar såväl arbetets kvantitet och kvalitet som arbetsmarknadsinkludering och ger en utförlig översikt över olika nationella arbetsmarknaders styrkor och svagheter. Den visar att de flesta OECD-länder under det senaste årtiondet har blivit bättre på att få in kvinnor på arbetsmarknaden liksom andra grupper som har svårt att hävda sig på arbetsmarknaden. De har även lyckats förbättra arbetsmiljön, medan arbetslösheten och lönerna har varit mer eller mindre oförändrade. Samtidigt har anställningstryggheten försämrats och risken för låga inkomster ökat. Resultattavlan visar också att det finns en grupp länder som gör bra ifrån sig när det gäller de flesta eller alla indikatorer, vilket tyder på att det inte finns några absoluta motsättningar som gör att länder inte kan uppnå bra resultat på alla områden.

Återhämtningen på arbetsmarknaden efter krisen har varierat stort mellan OECD-länderna

Den stora lågkonjunkturen innebar ett hårt stresstest för arbetsmarknaderna i OECD-länderna. Arbetslösheten i OECD-området är nästan tillbaka på samma nivå som före krisen, men kostnaderna för arbetslösheten under lågkonjunkturen har trots det varit mycket höga och långvariga i många länder. Eftersom produktiviteten har återhämtat sig långsammare än sysselsättningen är arbetsproduktiviteten och lönetillväxten dessutom fortfarande låg. En sund makroekonomisk politik och arbetsmarknadspolitik har stor betydelse för arbetsmarknadens återhämtningsförmåga. Makroekonomiska åtgärder har stor effekt när det gäller att begränsa sysselsättningsnedgången under lågkonjunktur och förhindra att konjunkturmässiga arbetslöshetsökningar blir strukturella. Vid konjunkturmässiga arbetslöshetsökningar är det viktigt att satsa på aktiva arbetsmarknadspolitiska åtgärder för att se till att människor snabbt kan komma tillbaka i arbete när konjunkturen vänder och för att upprätthålla aktiveringspolitikens principer om ömsesidiga skyldigheter. Ett alltför starkt anställningsskydd för fast anställda försämrar återhämtningsförmågan eftersom det leder till fler tillfälliga anställningar och färre nya arbetstillfällen under konjunkturåterhämtningen. Samordnade kollektiva förhandlingar kan öka återhämtningsförmågan genom att underlätta justeringen av löner och arbetstider.

Teknologiska förändringar och globalisering förändrar arbetsmarknaden

I översikten granskas hur den teknologiska utvecklingen och globaliseringen har påverkat arbetsmarknaderna i OECD-området under de senaste två decennierna, med fokus på jobbpolarisering och avindustrialisering. Båda företeelser leder till allvarliga störningar i arbetstagarnas liv och ökande klyftor, och det är viktigt att politikerna tar tag i de underliggande orsakerna till detta. Under de senaste årtiondena har jobbpolariseringen ökat i nästan alla OECD-länder. Det innebär att en allt mindre andel av den totala sysselsättningen utgörs av mellankvalificerade yrken/medelinkomstyrken, medan andelen sysselsatta i både hög- och lågkvalificerade yrken har ökat. Den ökande polariseringen beror till omkring en tredjedel på att arbetstillfällena inom tillverkning har minskat till förmån för tjänster, medan den till resterande del beror på förändrade yrkesstrukturer inom branscherna. Den teknologiska utvecklingen är den största orsaken till både polarisering och avindustrialisering. Globaliseringens roll är mindre entydig men det finns vissa tecken på att den internationella handeln har bidragit till avindustrialiseringen. Utbildningspolitiken, aktiveringsåtgärder och uppdaterade sociala trygghetssystem kan spela en viktig roll för att hjälpa arbetstagarna att lotsa sig igenom den pågående omvandlingen av arbetsmarknaden och dra fördel av de den tekniska utvecklingen.

Uppsving för kollektiva förhandlingar på arbetsmarknaderna i OECD-området

I denna översikt görs en omfattande och uppdaterad granskning av systemen för kollektiva förhandlingar, både i OECD-länderna och en utvald grupp tillväxtekonomier som håller på att ansluta sig till OECD. Syftet är att utvärdera om de kollektiva förhandlingarna fortfarande fungerar effektivt på en arbetsmarknad som genomgår snabba förändringar. Jämförbara beräkningar av medlemskap i fackföreningar respektive arbetsgivarorganisationer och de kollektiva förhandlingarnas utbredning visar att kollektiva förhandlingar fortfarande spelar en viktig roll. Detta trots att andelen arbetstagare vars anställningsvillkor fastställs genom kollektiva förhandlingar har sjunkit under de senaste tre decennierna. Det har också blivit allt vanligare med mer decentraliserade förhandlingar, där förhandlingarna på företagsnivå har tenderat att öka på bekostnad av sektoriella eller nationella förhandlingar. Detta sker ofta genom olika former av dispens eller undantagsklausuler som ger förhandlare på lägre nivåer möjlighet att avvika från villkor som fastställts i förhandlingar på högre nivåer. Andra viktiga aspekter som påverkar de kollektiva förhandlingarnas effektivitet är hur de decentraliserade förhandlingarna samordnas, i vilken utsträckning avtalsvillkoren upprätthålls och hur arbetstagarna är representerade inom företagen. Hur väl samspelet mellan arbetsmarknadens parter fungerar, baserat på chefernas bedömning eller allmänhetens förtroende för fackföreningarna, skiljer sig kraftigt åt mellan olika OECD-länder. Detta tycks dock inte vara kopplat till någon specifik förhandlingsmodell. En summarisk jämförelse av de nationella systemen för kollektiva förhandlingar visar hur olika nationella aspekter passar in i ett större perspektiv.

© OECD

Denna sammanfattning är inte en officiell OECD-översättning.

Reproduktion av denna sammanfattning är tillåten, om OECD:s upphovsrätt och publikationens titel på originalspråket nämns.

Flerspråkliga sammanfattningar är översatta utdrag ur OECD-publikationer, som ursprungligen publicerats på engelska och franska.

[Read the complete English version on OECD iLibrary!](#)

© OECD (2017), *OECD Employment Outlook 2017*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/empl_outlook-2017-en